

Scenariusz lekcji języka polskiego dla klasy I gimnazjum
z wykorzystaniem elementów oceniania kształtującego

Temat: *Jan z Czarnolasu jako ojciec pogrążony w żałobie – poznajemy „Tren V”.*

Powiązanie z wcześniejszą wiedzą:

- uczeń zna najważniejsze fakty z życia Jana Kochanowskiego,
- uczeń przypomina sobie podstawowe informacje o renesansie.

Cele lekcji w języku ucznia:

- dowiesz się, czym jest tren,
- określisz i nazwiesz uczucia dominujące w trenie,
- dowiesz się, czym jest archaizm.

Nacobezu:

- wymienisz cechy gatunkowe trenu,
- wskażesz i nazwiesz środki poetyckie w utworze,
- określisz rolę wskazanych środków poetyckich,
- wskażesz archaizmy w tekście,
- nazwiesz uczucia podmiotu lirycznego.

Pytanie kluczowe: *Co pomaga uporać się z bolesnymi przeżyciami?*

Formy pracy: indywidualna, w parach, zespołowa

Metody i techniki: praca z tekstem, światła uliczne, zdania podsumowujące

Środki dydaktyczne: tekst literacki „Tren V” (podręcznik), zdjęcie będące reprodukcją obrazu Jana Matejki „Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki”, cele lekcji w języku uczniów (zał. 1), nacobezu (zał. 2), karty z pytaniami do tekstu źródłowego (zał. 3), karty oceny pracy w grupach (zał. 4), kartki w kolorach światła ulicznych dla każdego ucznia do oceny nabytych wiadomości i umiejętności, magnesy, tablica, kreda.

Czas: 45 minut

| Lp. | Przebieg lekcji | Czas – m. | Pomoce dydaktyczne |
|-----|--|-----------|--|
| 1. | Powitanie uczniów, sprawdzenie listy obecności i podanie tematu lekcji | 1 | |
| 2. | Nawiązanie do poprzedniej lekcji przez odczytanie przez jednego lub dwóch uczniów pracy domowej – krótkiej notatki o najważniejszych, osobistych wydarzeniach w życiu Jana Kochanowskiego. | 2 | zdjęcie będące reprodukcją obrazu Jana Matejki „Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki” |
| 3. | Rozmowa z uczniami na temat trudności ludzi w mówieniu o bolesnych przeżyciach oraz sposobów radzenia sobie z osobistym cierpieniem. Pytanie kluczowe zostaje zapisane na tablicy. | 3 | Tablica, kreda |
| 4. | Przedstawienie uczniom celów lekcji i nacobezu . Zapisanie ich na tablicy i rozdanie uczniom załączników. | 2 | Zał. nr 1 i 2 |
| 5. | Samodzielne czytanie tekstu źródłowego „Tren V”; chętny uczeń odczytuje tekst głośno (alternatywne rozwiązanie). | 2 | Podręcznik do języka polskiego |
| 6. | Wyjaśnienie trudnych słów pojawiających się w tekście źródłowym (ze zwróceniem uwagi na wyrazy przestarzałe). | 2 | Podręcznik do języka polskiego |
| 7. | Podanie cech gatunkowych trenu i układu części trenu | 3 | Tablica, kreda |
| 8. | Praca w grupach 4-osobowych. Rozdanie uczniom kart z pytaniami do tekstu źródłowego. Przypomnienie uczniom zasad pracy w grupach, omówienie sposobu wykonania zadania. Wykonywanie zadań w grupach. | 12 | Podręcznik do języka polskiego; karty z pytaniami do tekstu źródłowego (zał. 3) |
| 9. | Prezentacja efektów pracy w grupach. Nauczyciel wskazuje uczniów odpowiadających i udziela informacji zwrotnej każdemu z nich (podkreślenie mocnych stron; wskazanie umiejętności, nad którymi warto pracować; wskazanie sposobu poprawy) | 4 | |
| 10. | Pozyskanie informacji zwrotnej od całej klasy przez zastosowanie kartek w kolorach świateł ulicznych. Nauczyciel pyta o stopień opanowania przez ucznia wskazanego zadania i wiążącej się z nim umiejętności. Nauczyciel odnotowuje sobie wnioski płynące z uzyskanej informacji zwrotnej. | 3 | kartki w kolorach świateł ulicznych dla każdego ucznia do oceny nabytych wiadomości i umiejętności |
| 11. | Ocena koleżeńska dotycząca pracy w grupach. Nauczyciel rozdaje karty oceny pracy i po chwili je zbiera. | 3 | karty oceny pracy w grupach (zał. 4) |
| 12. | Zadanie pytania kluczowego: <i>Co pomaga uporać się z bolesnymi przeżyciami?</i> Pozyskanie odpowiedzi ze strony uczniów. Wymiana refleksji. | 3 | |
| 13. | Nauczyciel zadaje uczniom kilka pytań sprawdzających, czy cele lekcji zostały osiągnięte. | 2 | |

| | | | |
|-----|--|---|--|
| 14. | Ocena lekcji przez nauczyciela i uczniów: Zdania podsumowujące: - <i>Dziś nauczyłem się, że</i> - <i>Muszę jeszcze popracować nad</i> - <i>Przypomniało mi się, że</i> - <i>Nie mogę się zgodzić z</i> *Światła uliczne (jeżeli czas pozwoli) | 3 | Tablica, kreda *kartki w kolorach świąteł ulicznych dla każdego ucznia do oceny lekcji |
| 15. | Praca domowa <u>dla chętnych</u> : Zredaguj tekst poświęcony zmarłej osobie z uwzględnieniem trzech różnych emocji odczuwanych przez autora wypowiedzi. | | |

Załącznik nr 1 – cele lekcji w języku ucznia

- dowiesz się, czym jest tren,
- określisz i nazwiesz uczucia dominujące w trenie,
- dowiesz się, czym jest archaizm.

Załącznik nr 2 – nacobezu

- wymienisz cechy gatunkowe trenu,
- wskażesz i nazwiesz środki poetyckie w utworze,
- określisz rolę wskazanych środków poetyckich,
- wskażesz archaizmy w tekście,
- nazwiesz uczucia podmiotu lirycznego.

Załącznik nr 3 - karta z pytaniami do tekstu źródłowego „Tren V”

Na podstawie analizy i interpretacji tekstu pt. „Tren V” udziel odpowiedzi na podane zagadnienia:

1. Określ sytuację liryczną, w której znalazła się osoba mówiąca.
2. Ustal, kto i do kogo zwraca się w wierszu.
3. Nazwij trzy uczucia dominujące w wierszu (nie stosuj synonimów) i określ, co jest ich przyczyną.

4. Wskaż przykłady zdrobnień zastosowanych w tekście i wyjaśnij, na czym polega ich funkcja.

5. Zacytuj wersy zawierające apostrofę. Wyjaśnij, w jakim celu została wprowadzona.

6. Wskaż poprawną odpowiedź. Wspomniana w utworze Persefona to:

- A. Małżonka podmiotu lirycznego
- B. Mityczna przewoźniczka dusz zmarłych
- C. Grecka bogini podziemnego świata
- D. Nazwa śmiertelnej choroby dziesiątkującej dzieci w renesansie

1. Przypomnij sobie, czym jest porównanie homeryckie i zaznacz jego umiejscowienie w tekście.

2. Co wyrażają ostatnie dwa wersy utworu? Wskaż poprawną odpowiedź.

- A. Błaganie
- B. Skargę
- C. Powątpiewanie
- D. Żądanie

1. Oceń prawdziwość zdań. Zaznacz P, jeśli jest ono prawdziwe oraz F – jeśli jest fałszywe.

| | | |
|--|---|---|
| A. Osoby mówiącej w wierszu nie można utożsamić z autorem. | P | F |
| B. Podmiot liryczny nawiązuje do mitologii. | P | F |
| C. Poeta zastosował w wierszu przerzutnię | P | F |
| D. W wierszu nie zastosowano imiesłowów. | P | F |

1. Jaki typ rymów występuje w tekście?

- A. Przeplatane
- B. Parzyste
- C. Okalające
- D. Męskie

Załącznik nr 4 – karty oceny pracy w grupach

Za pomocą liczby plusów oceń pracę Twoich członków grupy:

Bardzo dobrze +++, Dobrze ++, Średnio+

| | | | |
|--|----------------|----------------|----------------|
| Członkowie grupy (imię i nazwisko ucznia) | | | |
| Wzajemne słuchanie się | | | |
| Zaangażowanie w pracę całej grupy | | | |
| Dzielenie się własną wiedzą z resztą grupy | | | |
| Liczba plusów | | | |
| OCENA | | | |

Ocenę wystawia nauczyciel na podstawie liczby plusów!

Opracowała: Dorota Burel